

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาด้านคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมทั้งทางด้านส่งเสริม และทำลายในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษและเพื่อทดสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และมีธยมศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาด้านคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ดังนั้นการดำเนินการวิจัยจึงแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ

1. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมในหนังสือการ์ตูน ภาษาไทย-อังกฤษ ที่วางจำหน่ายในช่วงเดือนกันยายนถึงธันวาคม 2537 ทั้ง 12 ชื่อเรื่อง จำนวนทั้งสิ้น 52 เล่ม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ เกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสร้างขึ้นจากนโยบาย เอกสารทางราชการ หลักสูตรที่กระทรวงศึกษากำหนดไว้ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านพิจารณาตรวจสอบแก้ไข และนำเครื่องมือดังกล่าวมาทดลองวิเคราะห์กับหนังสือการ์ตูนจำนวน 10 เล่ม ร่วมกับผู้ร่วมวิเคราะห์อีก 1 ท่าน เพื่อหาความเชื่อมั่นของการวิเคราะห์ ปรากฏได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ จำนวน 52 เล่ม ด้วยตนเอง โดยทำการวิเคราะห์ซ้ำรอบที่ 2 จำนวน 10 เล่ม โดยให้ระยะห่างกัน 2 สัปดาห์ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ออกมาในรูปความถี่และร้อยละของพฤติกรรมด้านส่งเสริม และทำลายคุณธรรม

2. ผู้วิจัยได้นำผลของพฤติกรรมด้านส่งเสริมและทำลายคุณธรรมที่พบว่ามีมากที่สุด 10 อันดับแรกมาพิจารณาเลือกภาพในหนังสือการ์ตูนที่พบว่ามีคุณธรรมเด่นชัดที่สุด เพื่อมาสร้างแบบ

ทดสอบเพื่อใช้ทดสอบความเข้าใจในการอ่านกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 60 คน และมีมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 60 คนรวมทั้งสิ้น 120 คน ซึ่งแบบทดสอบที่ใช้เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบจำนวน 18 ข้อซึ่งได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำไปทดลองใช้ กับนักเรียนจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ จากนั้นนำไปทดสอบจริง นำผลที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติ นำเสนอด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t และร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมทั้งทางด้านส่งเสริมและทำลายคุณธรรม พบว่า

1. พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ที่พบมากที่สุดได้แก่ คุณธรรมความกล้าหาญ และเชื่อมั่นในตนเองคิดเป็นร้อยละ 10.29 รองลงมาได้แก่ ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การคบมิตรและความสุภาพอ่อนน้อมคิดเป็นร้อยละ 10.12, 9.81, 8.06 และ 6.88 ตามลำดับ พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความไม่โลภไม่ทุจริต การไม่ลองเสพสิ่งเสพติด การไม่ประพฤตินิดในกาม และการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ปรากฏน้อยมากคิดเป็นร้อยละ 0.22, 0.13 และ 0.99 เท่ากันตามลำดับ และไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ละเว้นจากการพนัน

2. พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ที่พบมากที่สุดได้แก่ คุณธรรมความไม่เป็นผู้มีสติยับยั้งชั่งใจ คิดเป็นร้อยละ 11.69 รองลงมาได้แก่ การประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การไม่มีความเมตตากรุณา ความไม่ละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว และความไม่ซื่อสัตย์สุจริตคิดเป็นร้อยละ 11.34, 10.18, 6.85 และ 6.0 ตามลำดับ พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ประพฤตินิดในกาม ไม่มีความประหัต ไม่ละเว้นจากการพนันไม่ให้ความรักความห่วงใย ปรากฏน้อยมากคิดเป็นร้อยละ 0.45, 0.35 และ 0.10 เท่ากันตามลำดับ

3. เนื้อหาคุณธรรมประเภทต่าง ๆ ที่นำเสนอในการ์ตูนแต่ละกลุ่มเรื่องพบว่า

3.1 การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ มีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านส่งเสริมในคุณธรรมความเมตตากรุณามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 11.52 และมีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านทำลายในคุณธรรมความไม่เป็นผู้มีสติยั้งชั่งใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 12.55

3.2 การ์ตูนไททัน มีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านส่งเสริมในคุณธรรมการคบมิตรมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 16.67 และมีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านทำลายในคุณธรรมความไม่เป็นผู้มีสติยั้งชั่งใจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 12.71

3.3 การ์ตูนบันนี่แม็กกาซีน มีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านส่งเสริมในคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 19.15 และมีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านทำลาย ในคุณธรรมการไม่มีความเมตตากรุณามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 15.22

3.4 การ์ตูนฟิลิกซ์เดอะแคท มีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านส่งเสริมในคุณธรรมความเมตตากรุณามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 11.67 และมีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านทำลายในคุณธรรมการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.79

3.5 การ์ตูนป๊อปปาย มีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านส่งเสริมในคุณธรรมความรับผิดชอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.30 และมีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านทำลาย ในคุณธรรมการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 13.72

3.6 การ์ตูนแฟนธ่อม มีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านส่งเสริมในคุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.73 และมีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมทำลาย ในคุณธรรมการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 15.48

3.7 การ์ตูนแบทแมน-ซูเปอร์แมน มีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านส่งเสริม ในคุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 10.45 และมีการนำเสนอเนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านทำลาย ในคุณธรรมการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.21

4. เนื้อหาคุณธรรมที่พบมากที่สุด 10 อันดับแรกที่นำเสนอในการ์ตูนทั้ง 7 กลุ่มเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า

4.1 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง พบในการ์ตูนวอลท์ดิสนีย์มากที่สุด จากทั้ง 7 กลุ่มคิดเป็นร้อยละ 10.81

4.2 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความเมตตากรุณา พบในการ์ตูนไท่กูนมากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15

4.3 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พบในการ์ตูนบันนี่แม็กกาซีน มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 19.15

4.4 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมการคบมิตร พบในการ์ตูนไท่กูนมากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.67

4.5 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความสุภาพอ่อนน้อม พบในการ์ตูนไท่กูน มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.83

4.6 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมความเป็นผู้มีเหตุผล พบในการ์ตูนป๊อปปอย มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 9.57

4.7 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมความรับผิดชอบ พบในการ์ตูนป๊อปปอยมากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.30

4.8 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมการให้ความรักความห่วงใย พบในการ์ตูนป๊อปปอย มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 8.70

4.9 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ พบในการ์ตูนฟิลิกซ์ เดอะแคท มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 8.33

4.10 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมความสามัคคี พบในการ์ตูนไท่กูนมากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 6.67

4.11 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมความเป็นผู้ไม่มีสติยับยั้งชั่งใจ พบในการ์ตูนแบทแมน-ซูเปอร์แมน มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.05

4.12 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย พบในการ์ตูนแฟนซอม มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.48

4.13 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมการไม่มีความเมตตากรุณา พบในการ์ตูนบันเทิงแก่นักกาซีน มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.22

4.14 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมความไม่ละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว พบในการ์ตูนฟิลิซึ เดอะแคท มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.07

4.15 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมความไม่ซื่อสัตย์สุจริต พบในการ์ตูนฟิลิซึ เดอะแคท มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.07

4.16 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมความโลภ ความทุจริต พบในการ์ตูนไท่ทูน มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 6.78

4.17 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมความเป็นผู้ไม่มีเหตุผล พบในการ์ตูนบันเทิงแก่นักกาซีน มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 13.04

4.18 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมความไม่รับผิดชอบพบในการ์ตูนไท่ทูน มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.63

4.19 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมการไม่รู้จักความพอดี พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ พบในการ์ตูนไท่ทูน มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 6.78

4.20 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมความเห็นแก่ตัวพบในการ์ตูนแฟนซอม มากที่สุดจากทั้ง 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 4.84

5. จากการศึกษาทดสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และมีธยมศึกษา เกี่ยวกับเนื้อหาด้านคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ พบว่า

5.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบความเข้าใจในการอ่านเท่ากับ 9.13 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.88 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มพบว่า ไม่แตกต่างกัน

5.2 นักเรียนหญิงได้ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบความเข้าใจในการอ่านเท่ากับ 9.62 และนักเรียนชายได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.40 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของคะแนน ของนักเรียนหญิง และนักเรียนชายพบว่า ไม่แตกต่างกัน

5.3 จากการทดสอบความเข้าใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และมีธยมศึกษาพบว่า นักเรียนสามารถเข้าใจพฤติกรรมในคุณธรรมความเมตตา กรุณา ความเสียสละ และความกล้าหาญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.3 สำหรับพฤติกรรมที่นักเรียนเข้าใจได้น้อยที่สุดคือพฤติกรรมในคุณธรรม ความเป็นผู้ไม่มีสติยับยั้งชั่งใจ ความเป็นผู้ไม่มีเหตุผล การคบมิตรไม่ดี และความสามัคคี คิดเป็นร้อยละ 69.2

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรม ในพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ พบพฤติกรรมส่งเสริมที่ปรากฏมากเป็นอันดับ 1 ในคุณธรรม ความกล้าหาญ และเชื่อมั่นในตนเอง รองลงมาคือคุณธรรม ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การคบมิตร และความสุภาพอ่อนน้อมตามลำดับ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจา บุณยสันธิกุล(2525) ที่พบพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความกล้าหาญ และเชื่อมั่นในตนเองมากเป็นอันดับแรก ในหนังสือการ์ตูนที่มีเค้าโครงจากต่างประเทศราคาเล่มละ 3-10 บาท รองจากคุณธรรมดังกล่าวได้แก่ คุณธรรมเมตตา กรุณา และการคบมิตรตามลำดับ นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์เนื้อหายังใกล้เคียงกับงานวิจัยของ พรพนิต พ่วงภิญโญ (2531) สุรางค์ รุ่งเรือง(2525) และกรรณิกา ศรีเจริญ(2525) ที่พบพฤติกรรมด้านส่งเสริมในคุณธรรมด้านความเมตตา กรุณา ในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น หนังสือการ์ตูนไทย เล่มละ 3-10 บาท และหนังสือการ์ตูนเล่มละ 1 บาท มากที่สุดเป็นอันดับแรก และจากการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมในอันดับรองลงมาของการ์ตูนทั้ง 3 ประเภทดังกล่าวก็ให้ผลการวิเคราะห์ใกล้เคียงเช่นเดียวกันกล่าวคือ ใน

งานวิจัยของพรพนิต พ่วงภิญโญ (2531) พบพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในอันดับรองลงมาคือ ความกล้าหาญ เชื่อมั่นในตนเอง และการให้ความรักความห่วงใยตามลำดับ งานวิจัยของสุรางค์ รุ่งเรือง (2525) นั้น ก็พบพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการให้ความรัก ความห่วงใย และความสุขภาพอ่อนน้อมเช่นเดียวกัน

จากการวิเคราะห์คุณธรรมของพฤติกรรมด้านส่งเสริม และพบคุณธรรมความกล้าหาญ และความเชื่อมั่นในตนเองมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก การรู้ต้นภาษาไทย-อังกฤษดังกล่าวมีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องที่แสดงถึงความเป็นวีรบุรุษของตัวละคร กล่าวคือ ตัวละครมีการแสดงออกถึงความกล้าหาญ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ พึงกษัตริย์คุณธรรมจากพวกเหล่าร้ายซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมด้านส่งเสริมแล้วพบว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงความกล้าหาญหน้ากับอันตรายของตัวละคร ความกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง กล้าช่วยชีวิตมนุษย์เหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่พบบ่อย ซึ่งแสดงถึงความกล้าหาญ นอกจากนี้ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมดังกล่าวยังพบอีกว่าการนำเสนอเนื้อหาในคุณธรรมความกล้าหาญ พบมากที่สุดในการ์ตูนแบทแมน-ซูเปอร์แมน แฟนซอม และการ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ สำหรับคุณธรรมที่พบในอันดับรองลงมาได้แก่ ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการคบมิตรนั้น เนื่องจากการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องที่มีตัวเอกของเรื่องเป็นเพื่อนกัน จึงมีการแสดงออกต่อกันในทางที่ส่งเสริม กล่าวคือมีการแสดงออกซึ่งการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข การแสดงความมีน้ำใจต่อกัน การแสดงออกซึ่งความเสียสละ การปกป้องมิตร ช่วยเหลือเพื่อนเมื่อตกทุกข์ ตกเดือนเพื่อนนอกจากนี้ยังแสดงออกถึงความสุภาพอ่อนน้อมต่อกันอีกด้วย ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมดังกล่าวพบในการ์ตูนไท่ทูน บันนี่แมกกาซีนมาก เนื่องจากเรื่องเหล่านี้มีตัวละครหลายตัวแต่ละตัวจะเป็นเพื่อนกัน จะแสดงออกต่อกันในทางส่งเสริมดังที่กล่าวข้างต้น สำหรับผลที่ได้จากการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม แล้วพบคุณธรรมด้านการไม่ลองเสพสิ่งเสพติด การไม่ประพฤตินิโคตในกาม การไม่เล่นการพนันน้อยมาก อาจเนื่องมาจากการ์ตูนที่นำเสนอส่วนใหญ่มักเน้นความสนุกสนาน การผจญภัย

ที่ตัวละครแสดงออกมา ซึ่งบางเรื่องก็มีการนำเสนอการ์ตูนที่มีตัวละครเป็นสัตว์ ดังนั้นพฤติกรรมดังกล่าวจึงมีน้อย ซึ่งต่างจากการ์ตูนญี่ปุ่น ที่มีการนำเสนอคุณธรรมการประพฤติผิดในกามมาก ทั้งนี้เนื่องจากการ์ตูนญี่ปุ่นมักจะแสดงออกถึงพฤติกรรมด้านนี้อย่างเปิดเผย แต่สำหรับการ์ตูนฝรั่งแล้ว จะมีการคัดเลือกการ์ตูนที่เหมาะสมสำหรับเด็กไว้เฉพาะแยกจากการ์ตูนผู้ใหญ่ จึงพบปัญหาในเรื่องนี้มากกว่าในการ์ตูนญี่ปุ่น

จากผลงานวิจัยพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ที่พบคุณธรรมความกล้าหาญ ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการคบมิตรมาก จะเป็นผลดีต่อเด็กที่รับสื่อนี้ จะนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ในอันที่จะทำให้เด็กไทยมีความกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง กล้าช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบทุกข์ มีการแสดงออกต่อกันอย่างเป็นมิตร

2. จากการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมในพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ พบพฤติกรรมด้านทำลายที่ปรากฏมากเป็นอันดับแรก คือ ความเป็นผู้ไม่มีสติขี้ขี้งซึ่งใจ รองลงมาคือ การประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ไม่มีความเมตตากรุณา และไม่ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วตามลำดับซึ่งผลจากการวิเคราะห์คุณธรรมดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพนิต พ่วงภิญโญ(2531) กรรณิกา ศรีเจริญ(2525) สุรางค์ รุ่งเรือง(2525) และเบญจาบุณยสนธิกุล(2525) ที่พบพฤติกรรมการประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกายเป็นอันดับแรกในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น หนังสือการ์ตูนเล่มละบาท หนังสือการ์ตูนไทยเล่มละ 3-10 บาท และหนังสือการ์ตูนที่ได้เค้าโครงจากต่างประเทศเล่มละ 3-10 บาท และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพนิต พ่วงภิญโญ (2531) ที่พบพฤติกรรมการไม่มีสติขี้ขี้งซึ่งใจเป็นอันดับที่สอง และการไม่ละอาย และเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วเป็นอันดับที่ 5 ในหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น

และจากการวิเคราะห์ผลของคุณธรรมในพฤติกรรมด้านทำลาย และพบคุณธรรม ความไม่เป็นผู้มีสติยั้งชั่งใจมากที่สุด อาจเนื่องมาจากหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ที่นำเสนอส่วนใหญ่ เป็นเรื่อง que แสดงออกถึงความเป็นวีรบุรุษของตัวละครเอก จึงต้องมีการสร้างเรื่องให้มีตัวผู้ร้ายมา ทำพฤติกรรมอันเลวร้าย จนเป็นเหตุให้ตัวเอกของเรื่อง เข้าช่วยเหลือปกป้อง และจากการที่ผู้วิจัย ได้ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครพบว่า มีพฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำๆ คือ พฤติกรรมการไม่รู้จักร ควบคุมอารมณ์ ผลิผลาม ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกายผู้อื่น การใช้เล่ห์เหลี่ยมกระทำทุจริต เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นพฤติกรรมของตัวร้ายในการ์ตูน ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ที่การนำเสนอเนื้อหา ในคุณธรรมด้านนี้พบในหนังสือการ์ตูนแบทแมน-ซูเปอร์แมนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลในพฤติกรรม ด้านส่งเสริมที่พบคุณธรรมความกล้าหาญมากที่สุดในหนังสือการ์ตูนแบทแมน-ซูเปอร์แมนเช่นกัน แสดง ให้เห็นว่าพฤติกรรมทางด้านส่งเสริมนั้น เกิดจากตัวละครแสดงความกล้าหาญช่วยเหลือผู้อื่น ให้ออก พ้นจากพวกเหล่าร้ายที่แสดงพฤติกรรมอันชั่วร้าย เช่น การประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกายผู้อื่นหรือ หรือกระทำชั่วต่าง ๆ อันส่งผลต่อการขาดคุณธรรมความไม่มีสติยั้งชั่งใจ ทั้งนี้เพราะคุณธรรม ความไม่มีสติยั้งชั่งใจหมายถึง การรู้จักห้ามใจ ช่มใจตนเองไม่ให้คิดไปในทางชั่ว ให้คิดแต่ใน ทางที่ดีงาม ที่เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ ดังนั้นหากตัวการ์ตูนแสดงพฤติกรรมไปในทางชั่ว หรือ ทำลายย่อมแสดงถึงคุณธรรมด้านนี้ ด้วยเหตุนี้คุณธรรมความไม่มีสติยั้งชั่งใจจึงมีมากที่สุด ใน พฤติกรรมด้านทำลายในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ และจากการที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์พฤติกรรม ด้านทำลาย และพบการประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกายเป็นอันดับสอง รองจากความไม่มีสติยั้ง ชั่งใจยอมแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของตัวการ์ตูนมีการแสดงออกซึ่งการประทุษร้ายต่อชีวิต และร่าง กายของผู้อื่นมาก ทั้งนี้เพราะถ้าพบคุณธรรมด้านนี้มาก ย่อมส่งผลต่อคุณธรรมความไม่มีสติยั้งชั่ง ใจด้วย และผลที่ออกมา ปรากฏว่าร้อยละที่พบของคุณธรรมความไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกาย ก็ใกล้เคียงกับความไม่มีสติยั้งชั่งใจจึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมของตัวการ์ตูน แสดงมากในด้านทำลาย คือ การประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกายผู้อื่น ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงสำหรับเด็ก และเยาวชน ที่อ่านหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษที่อาจจะรับเอาพฤติกรรมที่ผิดในตัวการ์ตูนไปเลียนแบบ ดังนั้น

จึงเป็นหน้าที่ของครู อาจารย์ ผู้ปกครองตลอดจนผู้ผลิตหนังสือ ควรช่วยกันสอดส่องดูแลให้คำแนะนำ แก่เด็กและเยาวชน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ให้ข้อเสนอแนะ ในการเลือกหนังสือการ์ตูนไปใช้ในการส่งเสริม คุณธรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

- ถ้าต้องการส่งเสริมคุณธรรมความกล้าหาญ และเชื่อมั่นในตนเอง ควรอ่านหนังสือ การ์ตูนวอลท์ดิสนีย์ แฟนธ่อม และแบทแมน-ซูเปอร์แมนตามลำดับ

- ถ้าต้องการส่งเสริมคุณธรรมความเมตตากรุณา ควรอ่านหนังสือการ์ตูนไททัน บันนี่ แมกกาซีน ฟีลิกซ์ เดอะ แคท และวอลท์ดิสนีย์ตามลำดับ

- ถ้าต้องการส่งเสริมคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ควรอ่านหนังสือการ์ตูนบันนี่แมกกาซีน ไททัน วอลท์ดิสนีย์ตามลำดับ

- ถ้าต้องการส่งเสริมคุณธรรมการคบมิตร ควรอ่านหนังสือการ์ตูนไททัน บันนี่แมกกาซีน ป๊อบอายตามลำดับ

- ถ้าต้องการส่งเสริมคุณธรรมความสุภาพอ่อนน้อม ควรอ่านหนังสือการ์ตูนไททัน วอลท์ ดิสนีย์ ฟีลิกซ์ เดอะ แคทตามลำดับ

- ถ้าต้องการส่งเสริมคุณธรรมความเป็นผู้มีเหตุผล ควรอ่านหนังสือการ์ตูนป๊อบอาย แฟนธ่อม ฟีลิกซ์ เดอะ แคทตามลำดับ

- ถ้าต้องการส่งเสริมคุณธรรมความรับผิดชอบ ควรอ่านหนังสือการ์ตูนป๊อบอาย บันนี่ แมกกาซีน วอลท์ดิสนีย์ตามลำดับ

- ถ้าต้องการส่งเสริมคุณธรรมการให้ความรักความห่วงใย ควรอ่านหนังสือการ์ตูน ป๊อบอาย ฟีลิกซ์ เดอะ แคท ไททันตามลำดับ

- ถ้าต้องการส่งเสริมคุณธรรมความมีสติยับยั้งชั่งใจ ควรอ่านหนังสือการ์ตูนฟีลิกซ์ เดอะ แคท แบทแมน-ซูเปอร์แมน วอลท์ดิสนีย์ตามลำดับ

- ถ้าต้องการส่งเสริมคุณธรรมความสามัคคี ควรอ่านหนังสือการ์ตูนไทยที่ วอลต์ดิสนีย์
แบทแมน-ซูเปอร์แมนตามลำดับ

3. จากการทดสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
เกี่ยวกับเนื้อหาด้านคุณธรรม ในหนังสือการ์ตูนไทย-อังกฤษพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษา สามารถ
เข้าใจเนื้อหาคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนดังกล่าวในระดับปานกลาง กล่าวคือคะแนนเฉลี่ยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาเท่ากับ 9.13 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเท่ากับ
9.88 คะแนน จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสอง
กลุ่มพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาสูงกว่า
คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive
Development theory) ที่เชื่อว่าการพัฒนาทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล
และจะเป็นไปตามลำดับขั้นตอนซึ่งบุคคลจะให้เหตุผลในสิ่งต่างๆ ด้วยวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์
ทางสังคม นอกจากนี้จากงานวิจัยของ ดวงเดือน พันธมมนาวิณ และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก
(2520) ที่ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทยพบว่า บุคคลที่มีอายุ และการศึกษาสูงจะมีระดับ
จริยธรรมสูงกว่าบุคคลที่มีอายุ และการศึกษาน้อย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจ
ในการอ่านของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงของทั้งสองระดับชั้นเกี่ยวกับเนื้อหาคุณธรรมใน
หนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยของ
นักเรียนหญิงสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชาย ซึ่งจากผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ดวงเดือน พันธมมนาวิณ และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก (2520) ที่ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชน
ไทย พบว่าในวัยเด็กจนกระทั่งวัยรุ่นตอนกลางหญิงจะมีจริยธรรมสูงกว่าชายส่วนในวัยรุ่นตอนปลาย
และผู้ใหญ่ตอนต้นชายจะมีจริยธรรมสูงกว่าหญิง และจากการทดสอบความเข้าใจในการอ่านของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาคุณธรรมในหนังสือการ์ตูน พบว่านักเรียน
ทั้งสองกลุ่มเข้าใจคุณธรรม ความเมตตา กรุณา ความเสียสละ และความกล้าหาญมากที่สุด คิดเป็น
ร้อยละ 88.3 ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะการนำเสนอเนื้อหาในการ์ตูนมีการแสดงออกซึ่งการช่วยเหลือ

เหลือผู้อื่น ความกล้าหาญอย่างเด่นชัดและนักเรียนสามารถเข้าใจได้โดยเร็ว และสำหรับพฤติกรรมที่นักเรียนเข้าใจได้น้อยที่สุดคือ ความไม่มีสติยับยั้งชั่งใจ ความไม่มีเหตุผล คิดเป็นร้อยละ 69.2 ทั้งนี้เพราะตัวละครส่วนใหญ่ในหนังสือการ์ตูน มักจะเป็นตัวสัตว์ ซึ่งการแสดงออกบางครั้งเกินความเป็นจริง จึงเป็นเหตุให้เด็กมองข้ามถึงคุณธรรมด้านความมีสติยับยั้งชั่งใจ แต่จากการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมที่พบในหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ ด้านทาลายพฤติกรรมพบว่ามีความมีสติยับยั้งชั่งใจสูงสุด แต่นักเรียนสามารถรับรู้ และเข้าใจได้น้อยที่สุดอาจเนื่องมาจากความเป็นผู้มีสติยับยั้งชั่งใจ เป็นคุณธรรมในระดับที่ลึกลงไปกว่าระดับที่นักเรียนจะนึกถึง ซึ่งตามหลักที่จริงคุณธรรมนี้เป็นคุณธรรมที่ควรจะมีสำหรับเด็กและเยาวชน ในอันที่จะควบคุมสติไม่ให้ประพฤติก้าวจากนี้ผู้วิจัยยังตั้งข้อสังเกตว่าคุณธรรมด้านดังกล่าวนี้ ได้ปรากฏผลการวิเคราะห์ในการ์ตูนเกือบทุกประเภท ทั้งการ์ตูนเล่มละบาท การ์ตูนไทย และการ์ตูนญี่ปุ่น ดังนั้นเหตุผลที่นักเรียนไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาคุณธรรมได้ครบถ้วนเนื่องจากการแสดงกิริยาท่าทาง หรือคำพูดของตัวการ์ตูนในหนังสือการ์ตูน ไม่สื่อความหมายแก่ผู้อ่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เด็กและเยาวชนให้เข้าใจได้ ดังนั้นควรที่จะมีการปรับปรุงเนื้อหาคุณธรรม เพื่อให้สื่อกับความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการใช้หนังสือการ์ตูน
 - 1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้จัดทำหนังสือการ์ตูนภาษาไทย-อังกฤษ
 - 1.1.1 ผู้แปลควรมีวิจารณญาณในการเรียบเรียงภาษา จากต้นฉบับภาษาอังกฤษ หากพบเนื้อเรื่องส่อไปในทางเสื่อมเสีย ก็ให้ปรับปรุงแก้ไขให้เข้ากับสังคมไทยในปัจจุบัน
 - 1.1.2 บรรณาธิการควรมีจรรยาบรรณรับผิดชอบ และพิจารณาเรื่องที่จะตีพิมพ์อย่างรอบคอบ ว่าเหมาะสมที่จะนำเรื่องดังกล่าวลงตีพิมพ์หรือไม่ และ

เนื้อหาบางตอน บางเรื่องหากมีความหมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมมากก็ควรตัดทิ้ง อาจใช้ภาพการ์ตูนอื่น ที่เหมาะสมใส่ลงไปแทน

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้จัดทำหนังสือการ์ตูนทั่วไป

1.2.1 เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้ ได้ผลการวิเคราะห์เนื้อหาคุณธรรมด้านท่าลาสิกขาในคุณธรรมความเป็นผู้มีสติยับยั้งชั่งใจมากที่สุด แต่เมื่อทำการทดสอบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และมีชยมศึกษาพบว่านักเรียนเข้าใจในคุณธรรมนี้น้อยที่สุด ดังนั้นผู้จัดทำหนังสือการ์ตูนควรมีการออกแบบการใช้คำพูด หรือกิริยาท่าทางของตัวการ์ตูน เพื่อให้สื่อถึงคุณธรรมได้อย่างเด่นชัด เนื่องจากเป็นคุณธรรมที่สำคัญ และมีความลึกซึ้งยากต่อความเข้าใจ

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับครู และบรรณารักษ์

- 1.3.1 ครู ควรแนะนำสั่งสอนตักเตือนนักเรียนถึงผลดี และผลเสียของหนังสือการ์ตูนที่พวกเขาอ่าน และสอดส่องดูแลหนังสือการ์ตูนที่เด็กนำมาโรงเรียนด้วยว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงใด
- 1.3.2 ครู ควรพิจารณานำตัวการ์ตูนที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของเด็กนักเรียนไปใช้เป็นสื่อประกอบการสอน
- 1.3.4 บรรณารักษ์ควรตรวจสอบเนื้อหาของหนังสือการ์ตูนให้ละเอียดรอบคอบ ก่อนที่จะเลือกเก็บไว้ในห้องสมุดของโรงเรียน
- 1.3.5 นอกจากครูจะนำความรู้ทางภาษาไทย และอังกฤษมาเปรียบเทียบกันแล้ว ครูควรชี้แนะถึงคุณธรรมที่ลึกซึ้งยากต่อความเข้าใจแก่นักเรียน นอกจากนี้ครูควรชี้แจง หรืออธิบายถึงพฤติกรรมด้านท่าลาสิกขาคณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูน เพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดความเข้าใจ และรับรู้ได้อย่างถูกต้อง

1.4 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

1.4.1 ควรให้ความสำคัญกับหนังสือการ์ตูนที่บุตรหลานของตนอ่าน ควรให้คำแนะนำตักเตือนแก่บุตรหลานของตนอ่านสิ่งที่มีประโยชน์

1.4.2 ควรให้การชี้แนะต่อพฤติกรรมที่พบในหนังสือการ์ตูนทั้งด้านส่งเสริมและทำลายแก่เด็ก เพื่อให้เรียนรู้ และเลือกแบบในสิ่งที่ถูกต้อง

1.5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1.5.1 ควรมีการรณรงค์ให้เด็กเห็นความสำคัญของหนังสือการ์ตูน ซึ่งอาจเป็นการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนสำหรับบุคคลทั่วไปมีการแสดงภาพการ์ตูนที่หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรม ให้ประชาชนได้เห็น และรับทราบ

1.5.2 ควรมีการสัมมนาเกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนโดยมีผู้ร่วมรายการคือ นักการศึกษาผู้จัดทำหนังสือเด็ก และเยาวชน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของหนังสือการ์ตูนร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิเคราะห์เนื้อหาเปรียบเทียบระหว่างหนังสือการ์ตูนในประเทศ และหนังสือการ์ตูนที่แปลจากภาษาอื่น ทั้งนี้เพื่อให้เห็นความแตกต่างทั้งในด้านการนำเสนอเนื้อหา และการนำเสนอรูปแบบของหนังสือการ์ตูนทั้งสองประเภท เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขหนังสือการ์ตูนที่มีอยู่ให้พัฒนายิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิเคราะห์การใช้ภาพสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ เปรียบเทียบระหว่างหนังสือการ์ตูนไทย กับหนังสือการ์ตูนที่แปลจากภาษาต่างประเทศ หรือวิเคราะห์เปรียบเทียบภาพ และตัวอักษรอะไรที่เด็กรับรู้ได้มากที่สุด

- 2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น การเปรียบเทียบการรับรู้คุณธรรมระหว่างเด็ก และเยาวชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ในทางการเรียนต่ำ หรือเปรียบเทียบเด็กที่มีความสามารถในการอ่านต่างกัน หรือเปรียบเทียบเด็กที่อยู่ในเมือง กับเด็กที่อยู่ในชนบท
- 2.4 ภาษา วัฒนธรรมมีผลต่อการใช้ภาษาของวัยรุ่นหรือไม่